

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL 2022–2030 METŲ PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJOS SPORTO PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO (TAP-21-1858; 21-33938(2))

2022-03-02 Nr. NV-543

Vilnius

Rengėjas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau - ŠMSM).

Tikslas. Patvirtinti 2022–2030 metų sporto plėtros programą (toliau – Programa).

Dabartinė situacija. Programa parengta siekiant įgyvendinti 2021–2030 metų nacionalinio pažangos (toliau – NPP) plano 4 strateginį tikslą – „Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“ ir 4.4 uždavinį „Siekti gausinti aukščiausius Lietuvos sporto pasiekimus“. Programoje numatytais pažangos priemonėmis bus prisidedama prie NPP 2.11 uždavinio „Didinti kokybiškų ir inovatyvių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir sveikatos atsparumą grėsmėms“ ir horizontaliųjų darnaus vystymosi, inovatyvumo (kūrybingumo) ir lygių galimybių visiems principų įgyvendinimo.

- ✓ **Šiuo metu sporto sistema neužtikrina aukščiausių sporto pasiekimų stabilaus didėjimo.** Lietuvos sportininkų laimimų medalių skaičius olimpinio sporto šakų pasaulio (toliau – PČ), Europos suaugusiųjų čempionatuose (toliau – EČ) olimpinėse žaidynėse (toliau – OŽ) ir paralimpinėse bei kurčiųjų žaidynėse (toliau – PŽ, KŽ) kasmet mažėja, nors valstybės skiriamos biudžeto lėšos sporto sričiai didėja. 2016 m. skirta 33 014 tūkst. Eur ir iškovota 18 (asmenų, neturinčių negalios) ir 30 neįgalųjų sportininkų (turinčių judėjimo, regėjimo, klausos negalią) medalių, 2017 m. skirta 33 953 tūkst. Eur ir iškovoti 9 medaliai, neįgalųjų – 19 medalių, 2018 m. skirta 35 622 tūkst. Eur ir iškovota 13 medalių, neįgalųjų – 13 medalių, 2019 metais skirta 42 105 tūkst. Eur ir iškovoti 2 medaliai, neįgalųjų – 9 medaliai, 2020 m. – 51 190 Eur ir iškovoti 6 medaliai, neįgalųjų – nevyko dėl COVID-19 pandemijos, 2021 m. – 48 205 Eur ir iškovoti 10 medalių, neįgalųjų – 22 medaliai. Sporto finansavimo didėjimas neturėjo didelės įtakos PČ, EČ, OŽ, PŽ, KŽ medalių ar rengiamų aukšto meistriškumo sportininkų skaičiui didėti, todėl, siekiant užtikrinti sporto pasiekimų ir dalyvių skaičiaus augimą, reikia identifikuoti pagrindines problemų priežastis ir jas išspręsti.
- ✓ **Lietuvos gyventojai nėra pakankamai fiziškai aktyvūs** – 2018 m. daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų (51 proc.) nesportavo ir nesimankštino ir 5 proc. punktais atsiliko nuo ES šalių vidurkio (Eurobarometro tyrimas). Reguliariai sportavo ir mankštinosi tik 11 proc. šalies gyventojų. Didelis procentas (71 proc.) niekada nesportuojančių arba tai darančių tik retkarčiais vyresnių nei 55 m. amžiaus gyventojų atspindi sisteminius nepakankamo šios amžiaus grupės žmonių į(si)traukimo į fizinio aktyvumo paslaugų sektorių trūkumus. Mažai skatinamas gyventojų savanoriškas dalyvavimas sporto ir fizinio aktyvumo veiklose – tuo užsiima tik 3 proc. šalies žmonių (Eurobarometro tyrimas).

Esmė. Patvirtinti Programą ir taip sudaryti sąlygas užtikrinti pagrindinių sporto srities strateginių tikslų pasiekimą nurodytu laikotarpiu.

NPP 4.4. uždavinio rodikliai:

- 4.4.1. Olimpinėse žaidynėse, olimpinio sporto šakų pasaulio ir Europos suaugusiųjų čempionatuose iškovotų medalių skaičius olimpinėse rungtyse, vienetai (2018 m. – 14; 2025 m. – 15; 2030 m. – 17).
- 4.4.2. Paralimpinėse ir kurčiųjų žaidynėse, pasaulio ir Europos neįgalųjų čempionatuose iškovotų medalių skaičius, vienetai (2018 m. – 14; 2025 m. – 15; 2030 m. – 17).

Problema, sprendžiamos priežastys ir priemonės

1 Problema – Sporto sistema neužtikrina aukščiausių sporto pasiekimų.

Sprendžiamos problemos priežastys:

1.1. Sportininkų rengimo ir išlaikymo sporte sistema neužtikrina sportininkų, galinčių atstovauti aukšto meistriško sporto varžybose, skaičiaus didėjimo ir aukšto meistriško sporto programos proveržio siekiant rezultatų.

- 1.1.1. Nerezultatyvios ir nekoordinuotos aukšto meistriško sporto finansinės priemonės.
- 1.1.2. Nėra sukurtos sporto sistemos kokybės stebėsenos ir kompetentingos pagalbos.
- 1.1.3. Esama aukšto meistriško sportininkų pamainos identifikavimo, talentų pritraukimo sistema lemia, kad turime 2,5–3 kartus mažesnę nei kitose šalyse sportininkų skaičių.
- 1.1.4. Nėra įgyvendinamų priemonių, leidžiančių sportininkams kuo ilgiau tęsti karjerą ir integruotis į darbo rinką.

1.2. Trūksta sportininkams rengti reikalingų kvalifikuotų sporto specialistų.

- 1.2.1. Šiuolaikinių aukšto meistriško sporto tendencijų neatliepanti trenerių rengimo, motyvacijos ir kvalifikacijų kėlimo sistema, jų profesinio tobulinimo trūkumas.
- 1.2.2. Mokslininkų paslaugomis naudojasi vos ketvirtadalis rengiamų sporto šakų sportininkų ir trenerių.
- 1.2.3. Sporto medicinos specialistų, paslaugų apimčių ir mobilumo trūkumas.

1.3. Sporto bazių ir treniruočių kompleksų stoka ir neatitiktis fizinio aktyvumo ir aukšto meistriško sporto poreikiams.

- 1.3.1. Sporto bazių ir treniruočių kompleksų statyba nėra pagrįsta regioniniu, demografiniu ir sporto šakų poreikių paskaičiavimu, nesiremia sisteminiu esamų objektų skaičiaus ir būklės vertinimu.
- 1.3.2. Tarptautinius standartus atitinkančių sporto bazių, treniruočių kompleksų, reikalingų aukšto meistriško sportininkams ir sporto renginiams rengti, trūkumas.
- 1.3.3. Nepakankama ir ne visiems prieinama vystoma fizinio aktyvumo infrastruktūra, įskaitant ir viešas laisvalaikio erdves (parkus, dviračių takus ir kitas aktyvios veiklos vietas), neišnaudotos jų teikiamos galimybės, ne visa infrastruktūra adaptuota asmenims su negalia.

1.4. Lietuva atsilieka nuo ES šalių vidurkio pagal sportuojančiųjų ir besimankštinančiųjų skaičių.

- 1.4.1. Neišnaudotos visų amžiaus grupių sveikatinimo fizinio aktyvumo priemonėmis galimybės, stokojama tarpinstitucinio bendradarbiavimo įvairiuose sektoriuose.
- 1.4.2. Nepakankamas dėmesys ir sąlygos mokinių fiziniui aktyvumui švietimo įstaigose.
- 1.4.3. Nepakankamai išnaudojamos vaikų ir jaunimo neformaliojo sportinio ugdymo galimybės.
- 1.4.4. Sisteminio valdymo žmogiškųjų išteklių fizinio aktyvumo ir pradinio lygmens sporto (angl. *grassroots sport*) srityje trūkumas.

Pažangos priemonės, kuriomis sprendžiama problema:

- Išvystyti ilgalaikę, aiškiais kriterijais paremtą sporto vystymo politiką (*šalinamos 1.1.1, 1.1.2, 1.3 priežastys*);
- Pertvarkyti ir modernizuoti sporto sistemą nuo pagrindų iki aukšto meistriško (*šalinamos 1.1.3, 1.1.4, 1.2 ir 1.4 priežastys*).

Programos įgyvendinimui 2022-2030 m. numatomos valstybės biudžeto lėšos - 32,6 tūkst. Eur.

Derinimas. Programą rengė švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė. Rengiant Programą buvo įtraukta Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atstovai, universitetų atstovai, neformaliai dalyvavo nacionalinių sporto šakų atstovai. Su kitomis ministerijomis buvo ir neformaliai bendradarbiaujama, taip pat įvairių organizacijų atstovai dalyvavo konsultaciniuose renginiuose. Organizuota viešoji konsultacija, kurioje dalyvavo 36 sporto šakų federacijų ir asmenų su negalia sporto organizacijų, VŠĮ Švietimo mainų paramos fondo, Vilniaus universiteto atstovai. Programos bendrieji tikslai ir rodikliai buvo aptarti ir švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu sudarytos darbo grupės, skirtos aukšto meistriško sportininkų rengimo sistemai tobulinti, posėdyje.

Programa teikta derinti Vyriausybės kanceliarijai, Aplinkos ministerijai (toliau – AM), Ekonomikos ir inovacijų ministerijai (toliau – EIM), Kultūros ministerijai (toliau – KM), Finansų ministerijai (toliau – FM), Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau – SADM), Sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – SAM), Vidaus reikalų ministerijai (toliau – VRM), Teisingumo ministerijai (toliau – TM), Užsienio reikalų ministerijai (toliau – URM). AM, TM, AM, URM, VRM pastabų neturėjo.

Į FM, SADM ir Neįgaliųjų reikalų departamento pastabas ir siūlymus atsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies.

Atitikimas Vyriausybės programai. Įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 1.10.1. - 1.10.9. papunkčių nuostatas.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlytume atsižvelgti į 2022 m. kovo 2 d. elektroniniu paštu ŠMSM pateiktas Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir stebėsenos bei Socialinės politikos grupių pateiktas tikslinamojo (vertinamojo) pobūdžio pastabas (pateiktos pastabos dėl Programos išdėstymo, rodiklių reikšmių ambicingumo, sąsajų su kitų ministerijų plėtros programomis (pvz., ŠMSM, SAM ar SADM ir kt.).

Kartu siūlome įvertinti Nacionalinės regioninės plėtros tarybos 2022 m. vasario 15 d. raštu pateiktus pasiūlymus ir ŠMSM teikime nurodyti argumentus, kodėl neatsižvelgta į pastabą (teikime nėra pateikta informacijos apie pastabų įvertinimą). Taip pat siūlome patikslinti informaciją dėl (ne) atsižvelgimo į EIM teiktą pastabą dėl 1.3.3 priežasties.

Siūlome Programą svarstyti **tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės, Socialinės politikos grupės, Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė – Kaminskė

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės patarėja

Nijolė Kundrotienė